

DOI : 10.33274/2079-4762-2022-51-1-105-111

JEL : L83, G24, F52

УДК 338.48-4-049.54(100):005.585(045)

Горіна Г. О.,
д-р екон. наук,
професор

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна
e-mail: gorina@donnuet.edu.ua

Крижжимінська Є. Г.,
асистент

e-mail: eugenyakri0607@gmail.com

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИЗМІ

UDC 338.48-4-049.54(100):005.585(045)

Gorina G. O.,
Grand PhD in Economic sciences,
Professor

Mykhailo Tugan-Baranovsky Donetsk National University of
Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine
e-mail: gorina@donnuet.edu.ua

Kryzhymynska Ye. H.,
Assistant Professor

e-mail: eugenyakri0607@gmail.com

APPROACHES TO SAFETY ASSESSMENT IN INTERNATIONAL TOURISM

Мета. Метою статті є висвітлення підходів до оцінки безпеки в міжнародному туризмі та аналіз найбільш та найменш безпечних країн світу для подорожі та ведення туристичного бізнесу.

Методи. З метою досягнення поставлених завдань та мети у роботі використовувалися наступні методи дослідження: аналізу і синтезу (для визначення безпекових складових в міжнародних рейтингах країн світу), компаративний аналіз, порівняння (для визначення подібності і відмінності у Top-10 найбільш та найменш безпечних країн світу для подорожі та ведення туристичного бізнесу за різними міжнародними рейтингами), графічні й табличні методи (для наочного зображення статистичного матеріалу).

Результати. Розглянуто методології та підходи до вимірювання безпеки та захисту в міжнародному туризмі, що запропоновані World Economic Forum та The Institute for Economics & Peace. Наведено методіку розрахунку, опис та джерела показників «Безпека та захист» та «Здоров'я та гігієна» The Travel & Tourism Development Index. Визначено та проаналізовано 10 найбільш та найменш безпечних та надійних країн світу для подорожі за показниками «Безпека та захист» та «Здоров'я та гігієна». Наведено методологію розрахунку The Global Peace Index. Задля оцінки безпечності туристичної подорожі та ведення туристичного бізнесу в тій або іншій державі світу здійснено опис критеріїв оцінки та визначення індикаторів, які дозволяють розрахувати складові «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти» та «Суспільна безпека». Визначено та проаналізовано 10 найбільш і найменш мирні країни за зазначеними складовими. Наочно зображено та проаналізовано флуктацію позицій країн світу по чотирьом безпековим складовим рейтингів The Travel & Tourism Development Index та The Global Peace Index.

Ключові слова: безпека, міжнародний туризм, глобальні індекси, рейтинг, безпека туристичної подорожі.

Постановка проблеми. Безпека та захищеність є вирішальними факторами, що визначають успіх сектору туризму та подорожей у країні. Висвітлення наявних підходів до вимірювання безпеки та захищеності в міжнародному туризмі дозволять визначити ступінь ураження місцевих жителів, туристів та бізнесу на різнопланові ризики та безпекові загрози. Крім створення бар'єрів для інвести-

цій у сектор туризму та подорожей, країни з високим рівнем злочинності, насильства, епідеміологічної загрози відлякують відвідувачів, роблячи менш привабливими для розвитку туристичну галузь у цих місцях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальність проблем безпеки в міжнародному туризмі в сучасних умовах розвитку світового господарства викликає широку дискусію

та спонукає закордонних та вітчизняних дослідників до розбудови цього багатоаспектного питання у теоретичній та практичній площині. Так, З. А. Атаманчук, Ю. В. Тимчишин [1] розглядають основні напрямки діяльності міжнародних організацій, які покликані впливати на безпеку міжнародного туризму. А. П. Голод [2] здійснює розробку теоретико-методологічних основ дослідження безпеки туризму у регіональній економіці. В. В. Гуменюк [3] здійснює розробку концептуальних положень і формулює практичні рекомендації, спрямовані на розвиток методологічних засад управління економічною безпекою курортно-рекреаційного туризму. С. В. Маловичко, В. В. Барабанова [4] розкривають чинники впливу безпекової компоненти на розвиток трансформаційної системи послуг туристичної сфери, надають класифікацію загроз небезпеки та шляхи їх подолання. М. М. Забаштанський, Т. В. Забаштанська, А. В. Роговий [5] розглядають сучасні особливості впливу трансформаційних змін туристичної галузі країни на її економічну безпеку. О. М. Романуха, Г. О. Горіна та ін. [6] вивчають досвід трансформації системи безпеки готелів та подібних закладів розміщення, як фактору підвищення конкурентоспроможності на ринку готельних послуг в умовах глобалізації. Разом з тим, не зважаючи на наявність різнопланових досліджень питань безпеки в туризмі, майже не висвітлено підходи до оцінки та порівняння країн світу за міжнародними рейтингами, які містять безпекові складові та індикатори.

Мета статті. Метою статті є висвітлення підходів до оцінки безпеки в міжнародному туризмі та аналіз найбільш та найменш безпечних країн світу для подорожі та ведення туристичного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Комплексним інструментом оцінки та вимірювання безпекових ризиків та загроз в міжнародному туризмі є міжнародні рейтинги, складені міжнародними організаціями на підставі загальноновизнаних індексів, які служать достовірним джерелом глобальних порівнянних даних.

The Global Peace Index (GPI) створений Інститутом економіки та миру, глобальним аналітичним центром, який займається розробкою показників для аналізу миру та кількісної оцінки його економічних переваг [7]. GPI вимірює рівень негативного миру в краї-

ні, використовуючи три сфери миролюбності: «Триваючі внутрішні і міжнародні конфлікти», «Суспільна безпека», «Мілітаризація». GPI включає 23 індикатори відсутності насильства або страху насильства. Усі бали для кожного показника нормалізуються за шкалою від 1 до 5.

Перша складова індексу, «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти», досліджує ступінь участі країн у внутрішніх і зовнішніх конфліктах, а також їх роль і тривалість участі в конфліктах [7].

Друга складова «Суспільна безпека» оцінює рівень гармонії чи розбрату всередині нації; десять індикаторів широко оцінюють те, що можна описати як соціальну безпеку та захист. Твердження полягає в тому, що низький рівень злочинності, мінімальна терористична активність і насильницькі демонстрації, гармонійні відносини з сусідніми країнами, стабільна політична ситуація і невелика частка населення, яке є внутрішньо переміщеним або біженцем, можна прирівняти до миролюбства [7].

Сім індикаторів складової «Мілітаризація» відображають зв'язок між рівнем нарошування військової сили країни та доступом до зброї та рівнем її миролюбності як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Вимірюються порівняльні дані щодо військових витрат у відсотках до ВВП та кількості офіцерів збройних сил на душу населення, а також фінансові внески до миротворчих місій ООН [8].

За GPI наймиролюбнішими країнами світу у 2021 р. були: Ісландія, Нова Зеландія, Данія, Португалія, Словенія, Австрія, Швейцарія, Ірландія, Чехія, Канада. Найменш мирними країнами світу у 2021 р. були: Афганістан, Ємен, Сирія, Південний Судан, Ірак, Сомалі, Демократична Республіка Конго, Лівія, Центральноафриканська Республіка, Росія.

Разом з тим, задля оцінки безпечності туристичної подорожі та ведення туристичного бізнесу в тій або іншій державі світу більш інформативним є використання показників не Global Peace Index в цілому, а його двох його складових: «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти» та «Суспільна безпека».

Наступним індексом, який дозволяє проаналізувати сукупність факторів, що характеризують рівень безпеки в країнах є The Travel & Tourism Development Index (TTDI). TTDI є еволюцією The Travel & Tourism Competitive-

ness Index (TTCI) Всесвітнього економічного форуму. TTDI надає стратегічний інструмент порівняльного аналізу для бізнесу, урядів, міжнародних організацій та інших гравців сектору, дозволяючи порівнювати прогрес країн щодо рушійних сил розвитку сектору туризму та подорожей. [9]. Індекс складається з п'яти субіндексів, 17 показників і 112 індикаторів, розподілених між різними показниками. Індикатори розраховуються на основі даних, отриманих з опитування, а також кількісних даних з відкритих джерел.

Складовими, за якими можна оцінити безпечність туристичної подорожі до тієї або іншої країни є показники «Безпека та захист» та «Здоров'я та гігієна» субіндексу «Сприятливе середовище».

Показник «Безпека та захист» TTDI налічує 6 індикаторів та є критично важливим фактором, що визначає успіх сектору туризму та подорожей країни. Цей показник вимірює ступінь, в якому країна наражає місцевих жителів, туристів та бізнес загрозам безпеці. Крім створення бар'єрів для інвестицій у сектор подорожей і туризму, країни з високим рівнем злочинності чи насильства, ймовірно, відлякують відвідувачів, роблячи менш привабливим розвиток сектору у цих місцях. Показник враховує поширеність злочинів та насильства, надійність поліції, вірогідність або наявність тероризму та збройних конфліктів [10].

Показник «Здоров'я та гігієна» TTDI налічує 6 показників та оцінює інфраструктуру охорони здоров'я, доступність і безпеку охорони здоров'я. Пандемія COVID-19 підкреслює наскільки важливими є умови здоров'я та безпеки для захисту відкритості, на яку спирається сектор туризму та подорожей, та для відновлення довіри споживачів до подорожей. Країни з розвиненими системами охорони здоров'я краще оснащені для пом'якшення впливу пандемії на сектор туризму та подорожей та економіку в цілому за рахунок захисту свого населення, включаючи співробітників сектору та відвідувачів, що знижує потребу в обмеженнях та блокуванні подорожей [10].

Топ-10 найбільш мирних країн за складовою «Триваючі внутрішні і міжнародні конфлікти» Глобального індексу миру у 2021 р. відкриває Ботсвана без змін по відношенню до попереднього року. На другому місці, піднявшись на 4 сходинки рейтингу у порівнянні з 2020 р., опинилась Болгарія.

Третє місце належало Ісландія, яка піднялась на нього з 7 місця у 2020 р. Рекордний стрибок у 25 позицій рейтингу дозволив Ірландія посісти 4 місце. П'яте місце без змін по відношенню до попереднього року займає Маврикій. Шоста та сьома позиції належать Сінгапур та Уругвай відповідно, проте за рахунок пониження позицій в рейтингу на три сходинки. Восьме місце з оцінкою у 1,002 бали займає Нова Зеландія. Закривають Топ-10 рейтингу за складовою «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти» Канада та Швейцарія з 1,004 та 1,005 балами відповідно.

У 2021 р. Норвегія була оцінена як найбільш мирна країна за складовою «Суспільна безпека» Глобального індексу миру та з оцінкою у 1,182 бали і просуненням в рейтингу на три сходинки вгору зайняла перше місце. Ісландія навпаки погіршала свої позиції та поступилася першим місцем з 1,218 балами. Третє місце та оцінку у 1,242 бали у 2021 р. отримала Швейцарія. 4 місце належить Данії з 1,258 та позитивною зміною позиції в рейтингу на 2 сходинки. 5 місце у Топ-10 країн за складовою «Суспільна безпека» займає Японія з 1,292, яка погіршала свій результат у порівнянні з попереднім роком та на дві позиції рейтингу. 6 місце належить Сінгапуру з 1,308 балами (зміна позиції в рейтингу (-4)), 7 місце — Словенія з 1,350 балами (зміна позиції в рейтингу (-4)). 8 та 9 місце обіймають Фінляндія та Португалія без зміни позиції у порівнянні з попереднім роком. 10 місце належить Швеції, за рахунок просування з 14 позиції у 2020 р.

Данні The Travel & Tourism Development Index, а саме показник «Безпека та захист» свідчать, що до Топ-10 країн за цією складовою входять економіки з високим рівнем доходу з диверсифікованим регіональним розташуванням. Азіатсько-тихоокеанський регіон представлений Сінгапуром (1 місце рейтингу; 6,7 балів).

Близький Схід і Північна Африка представлені ОАЕ (2 місце рейтингу; 6,5 балів) та Катаром (5 місце рейтингу; 6,4 бали). Європа та Євразія представлені Ісландією (3 місце рейтингу; 6,5 бали), Швейцарія (4 місце рейтингу; 6,4 бали), Фінляндією (6 місце рейтингу; 6,4 бали), Люксембургом (7 місце рейтингу; 6,3 бали), Австрією (8 місце рейтингу; 6,3 бали), Словенією (9 місце рейтингу; 6,3 бали) та Естонією (10 місце рейтингу; 6,3 бали).

Топ-10 найбезпечніших країн за зазначеними рейтингами наведено у табл. 1.

Найвищі три позиції рейтингу країн світу за показником «Здоров'я та гігієна» TTDI

Таблиця 1

Топ-10 найбезпечніших країн за The Global Peace Index та The Travel & Tourism Competitiveness Index, 2021 р. (складено за даними [7, 10])

Рейтинг	Країна		Країна	Зміна рейтингу	Країна		Країна
	GPI				TTDI		
	«Триваючі внутрішні і міжнародні конфлікти»	Зміна рейтингу	«Суспільна безпека»		«Безпека та захист»	Зміна рейтингу	«Здоров'я та гігієна»
1	Ботсвана		Норвегія	Сінгапур	Австрія		
2	Болгарія		Ісландія	ОАЕ	Німеччина		
3	Ісландія		Швейцарія	Ісландія	Чеська Респ.		
4	Ірландія		Данія	Швейцарія	Бельгія		
5	Маврикій		Японія	Катар	Швейцарія		
6	Сінгапур		Сінгапур	Фінляндія	Франція		
7	Уругвай		Словенія	Люксембург	Литва		
8	Нова Зеландія		Фінляндія	Австрія	Фінляндія		
9	Канада		Португалія	Словенія	Японія		
10	Швейцарія		Швеція	Естонія	Респ. Корея		

у 2021 р. без змін по відношенню до попереднього року займають Австрія, Німеччина, Чеська Республіка з оцінками у 6,83; 6,54; 6,41 балів відповідно з 7 максимально можливих. Піднявшись на 5 сходинок вгору у порівнянні з 2020 р. на 4 місці опинилась Бельгія з 6,39 балами. 5 місце належить Швейцарії з 6,30 балами (зміна позиції в рейтингу (-1)), 6 місце — Франції (6,22 балів; -1 в рейтингу), 7 місце — Литві (6,21 балів; +4 в рейтингу), 8 місце — Фінляндії (6,15 балів; -1 в рейтингу), 9 місце — Японії (6,08 балів; -3 в рейтингу), 10 місце — Республіці Корея (6,08 балів; без зміни рейтингу) (табл. 2). За регіональною приналежністю 8 країн з Топ-10 за показником «Здоров'я та гігієна» відносяться до макрорегіону Європа та Євразія, дві країни — до Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Економіка цих країн відповідає групі «Економіка з високим рівнем доходу».

Оскільки врахування наявності внутрішніх та міжнародних конфлікт, що тривають є обов'язковою умовою при плануванні та організації як самостійної подорожі так і пакетного туру з боку професіоналів туристичної галузі, окрему увагу необхідно приділити найменш безпечним країнам в цій області.

Останні три найнижчі позиції рейтингу країн світу за складовою «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти» Глобального індексу

миру беззмінно обіймають Сирія, Афганістан та Ємен з оцінками 3,828, 3,641 та 3,559 балів відповідно. 160 місце належить Сомалі з 3,474 балами (зміна позиції в рейтингу (-4)), 159 місце — Лівія з 3,3 балами (зміна позиції в рейтингу (-4)), 158 місце — Південний Судан з 3,267 балами (зміна позиції в рейтингу (-1)), 157 місце — Пакистан з 3,256 балами (зміна позиції в рейтингу (+2)), 156 місце — Республіка Конго з 3,243 балами (зміна позиції в рейтингу (+4)), 155 місце — Ірак з 3,162 балами (зміна позиції в рейтингу (+3)), 154 місце без зміни позиції в рейтингу належить Туреччина з 3,159 балами.

Декілька років поспіль Афганістан є найменш безпечною країною у світі за складовою «Суспільна безпека» Глобального індексу миру, за ним з відривом йдуть Венесуела (4,089 балів; -2 позиції рейтингу), Ємен (3,944 балів; -4 позиції рейтингу) та Південний Судан (3,891 балів; +2 позиції рейтингу).

Дані TTDI за 2021 р. показують, що країни Америки, Субсахарської Африки та Південної Азії, як правило, мають найнижчі оцінки за показником «Безпека та захист», створюючи додаткову перешкоду для майбутнього розвитку сектору туризму та подорожей у цих дестинаціях. Менш розвинена економіка регіонів потребує значних інвестицій у послуги з пересування та інфраструктуру, особливо для

наземного транспорту, а також помітна потреба у підвищенні міжнародної відкритості.

Просунувшись на три позиції рейтингу у порівнянні з 2020 р. та опинившись на найнижчій сходинці рейтингу, Мексика була оцінена у 2,39 бали з 7 можливих. 116 місце Нігерії з 2,85 балами (зміна позиції в рейтингу (+1)). З відривом у 0,29 балі передує Малі (3,14 бали; -3 в рейтингу). 114 місце — Венесуела (3,15 балів; +1 в рейтингу), 113 місце — Ємен (3,18 балів; +3 в рейтингу), 112 місце — Південна Африка (3,51 балів; +1 в рейтингу), 111 місце — Колумбія (3,77 балів; без зміни рейтингу), 110 місце — Гондурас (3,82 бали; -4 в рейтингу), 109 місце — Бразилія (3,86 балів; +1 в рейтингу), 108 місце — Камерун (3,87 балів; +1 в рейтингу).

Найнижчу позицію рейтингу країн світу за показником «Здоров'я та гігієна» TTDI, а саме 117 місце, другий рік поспіль обіймає Чад з оцінкою 1,58 з 7 можливих. На 116 місці незмінно знаходиться Сьєрра-Леоне з оцінкою 1,65. 115 місце належить Кот д'Івуар з 2,04 балами (зміна позиції в рейтингу (-1)), 114 місце — Бенін (2,13 балів; +1 в рейтингу), 113 місце — Нігерія (2,17 балів; без змін в рейтингу), 112 місце — Ангола (2,24 балів; без змін в рейтингу), 111 місце — Малаві (2,26 ба-

лів; -2 в рейтингу), 110 місце — Камерун (2,31 балів; +1 в рейтингу), 109 місце — Танзанія (2,36 балів; +1 в рейтингу), 108 місце — Гана (2,47 балів; -3 в рейтингу).

Всі ці країни належать до регіону Sub-Saharan Africa та переважно відносяться до економік з нижчим середнім рівнем доходу. У цих країнах не вистачає лікарів та лікарняних ліжок (стосовно чисельності населення), а також доступу до базових санітарно-технічних засобів та питної води, і такі проблеми у поєднанні з низьким рівнем вакцинації означають, що в цих країнах буде важко створити адекватну стійкість до майбутніх ризиків для здоров'я як для місцевого населення так і для туристів та подорожуючих.

Пандемія COVID-19 підкреслила, що для успіху глобального сектору туризму та подорожей надзвичайно важливо, щоб проблеми, пов'язані з розповсюдженням і впровадженням вакцин, вирішувалися справедливо та інклюзивно, охоплюючи країни, що розвиваються.

Топ-10 найменш безпечних країн за зазначеними рейтингами наведено у табл. 2.

Комплексний аналіз індикаторів зазначених рейтингів та даних надає доступ, в першу чергу, професіоналам, інвесторам та іншим

Таблиця 2

Топ-10 найменш безпечних країн за The Global Peace Index та The Travel & Tourism Competitiveness Index, 2021 р. (складено за даними [7, 10])

Рейтинг/ Країна		Рейтинг/ Країна		Рейтинг/ Країна		Рейтинг/ Країна
GPI			Зміна рейтингу	TTDI		
«Триваючі внутрішні і міжнародні конфлікти»	Зміна рейтингу	«Суспільна безпека»		«Безпека та захист»	Зміна рейтингу	«Здоров'я та гігієна»
154. Туреччина		154. Малі		108. Камерун		108. Гана
155. Ірак		155. Сомалі		109. Бразилія		109. Танзанія
156. Республіка Конго		156. Сирія		110. Гондурас		110. Камерун
157. Пакистан		157. ЦАР		111. Колумбія		111. Малаві
158. Південний Судан		158. Республіка Конго		112. Південна Африка		112. Ангола
159. Лівія		159. Ірак		113. Ємен		113. Нігерія
160. Сомалі		160. Південний Судан		114. Венесуела		114. Бенін
161. Ємен		161. Ємен		115. Малі		115. Кот д'Івуар
162. Афганістан		162. Венесуела		116. Нігерія		116. Сьєрра-Леоне
163. Сирія		163. Афганістан		117. Мексика		117. Чад

гравцям глобального туристичного бізнесу до об'єктивної інформації та дозволяє проаналізувати сукупність факторів, що характеризують рівень соціальної, економічної, політичної безпеки, а також рівень військової, терористичної, епідеміологічної загроз як окремої країни так і цілого регіону. Окрім цього, володіння і вміння використовувати різнопланову інформацію щодо захисту та безпеки в міжнародному туризмі суб'єктами туристичної діяльності дає змогу вживати превентивні заходи та вчасно інформувати про загрозу безпеці туристів у країні (місці, дестинації) тимчасового перебування, надавати необхідну допомогу туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації, забезпечити туристів (екскурсантів) можливістю безперешкодного одержання медичної, правової та інших видів невідкладної допомоги, доступу до засобів зв'язку тощо.

Висновки. Розглянуто методології та підходи до вимірювання безпеки та захисту в міжнародному туризмі, що запропоновані World Economic Forum та The Institute for Economics & Peace. Наведено методику розрахунку, опис та джерела показників «Безпека та захист» та «Здоров'я та гігієна» The Travel & Tourism Development Index. Визначено та проаналізовано 10 найбільш та найменш безпечних та надійних країн світу для подорожі за показниками «Безпека та захист» та «Здоров'я та гігієна». Наведено методологію розрахунку Global Peace Index. Задля оцінки безпечності туристичної подорожі та ведення туристичного бізнесу в тій або іншій державі світу здійснено опис критеріїв оцінки та визначення індикаторів, які дозволяють розрахувати складові «Тривалі внутрішні і міжнародні конфлікти» та «Суспільна безпека». Визначено та проаналізовано 10 найбільш і найменш мирні країни за зазначеними складовими.

Список літератури

1. Атаманчук З., Тимчишин Ю. Безпека у міжнародному туризмі як чинник сталого розвитку. *SWorldJournal*. 2021. 4(08-04). С. 11–17. DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2021-08-04-042>.
2. Голод А. П. Безпека туризму як об'єкт регіональних економічних досліджень. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 190–194.
3. Гуменюк В.В. Економічна безпека курортно-рекреаційного туризму. *Ефективна*

економіка. 2019. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_5_15.

4. Маловичко С. В., Барабанова В. В. Трансформаційна система послуг туристичної сфери: виклики сьогодення. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 1(72). С. 66–74.

5. Забаштанський М. М., Забаштанська Т. В., Роговий А. В. Економічна безпека держави в умовах трансформаційних змін туристичної галузі України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 4(1). С. 50–55.

6. Романуха О. М., Горіна Г. О., Халілова-Чуваєва Ю. О. Ніколайчук О. А., Приймак Н. С. Організація безпеки діяльності готелю, як фактор підвищення його конкурентоспроможності. *Торгівля і ринок України*. Кривий Пир, 2021. №2 (50). С. 84–92.

7. Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2021: Measuring Peace in a Complex World, June 2021. URL: <http://surl.li/cdfex>. (дата звернення: 14.06.2022).

8. Institute for Economics & Peace. Positive Peace Report 2022: Analysing the factors that build, predict and sustain peace, January 2022. URL: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/02/PPR-2022-web-1.pdf> (дата звернення: 14.06.2022).

9. World Economic Forum. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019: Travel and Tourism at a Tipping Point, 4 September 2019. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf (дата звернення: 14.06.2022).

10. World Economic Forum. The Travel & Tourism Development Index 2021: Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future, May 2022. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf. (дата звернення: 14.06.2022).

References

1. Atamanchuk, Z., Tymchyshyn, Yu. (2021). *Bezpeka u mizhnarodnomu turyzmi yak chynnyk staloho rozvytku* [Security in international tourism as a factor of sustainable development], *SWorld-Journal*, no. 4(08-04), pp. 11–17. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2021-08-04-042>.
2. Holod, A. P. (2014). *Bezpeka turyzmu yak ob'iekt rehionalnykh ekonomichnykh doslidzhen* [Safety and security of tourism as a subject of regional economic researches]. *Innovatsiina ekonomika* [Innovative economy], no. 4, pp. 190–194.

3. Humeniuk, V. (2019). *Ekonomichna bezpeka kurortno-rekreatsiinoho turizmu* [Economic security of resort and recreational tourism]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], 5. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_5_15.
4. Malovychko, S. V., Barabanova V. V. (2020). *Transformatsiina systema posluh turystychnoi sfery: vyklyky sohodennia* [Transformation system of tourist services: the challenges of modernity]. *Visnyk Donetskoho natsionalnogo universytetu ekonomiky i torhivliimeni Mykhaila Tugan-Baranovskoho. Seriia «Ekonomichni nauky»* [Messenger of Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Series «Economic science»], no. 1(72), pp. 66–74.
5. Zabashtanskyi, M., Zabashtanska, T., Rogovyi, A. (2019). *Ekonomichna bezpeka derzhavy v umovakh transformatsiinykh zmin turystychnoi haluzi Ukrainy* [Economic security of the state in conditions of the transformation changes of the tourist industry of Ukraine]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi* [Problems of the systemic approach in economics], no. 4(1), pp. 50–55.
6. Romanukha, O. M., Gorina, G. O., Khali-lova-Chuvaeva, Iu. A., Pryimak, N. S., Nikolai-chuk, O. A. (2021). *Orhanizatsiia bezpeky di-ialnosti hoteliu, yak faktor pidvyshchennia yoho konkurentospromozhnosti* [Organization of hotel security as a factor of increasing competitiveness]. *Torhivlia i rynek Ukrainy* [Trade and market of Ukraine], no. 2 (50), pp. 84–92.
7. Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2021: Measuring Peace in a Complex World, June 2021. Available at: <http://surl.li/cd-fex>. (Accessed 14 June 2022).
8. Institute for Economics & Peace. Positive Peace Report 2022: Analysing the factors that build, predict and sustain peace, January 2022. Available at: <https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/02/PPR-2022-web-1.pdf>. (Accessed 14 June 2022).
9. World Economic Forum. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019: Travel and Tourism at a Tipping Point, 4 September 2019. Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf. (Accessed 14 June 2022).
10. World Economic Forum. The Travel & Tourism Development Index 2021: Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future, May 2022. Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf. (Accessed 14 June 2022).

Objective. *The objective of the article is to highlight approaches to the assessment of safety in international tourism and to analyze the most and least safe countries in the world for traveling and conducting tourism business.*

Methods. *In order to achieve the set goals and objectives, the following research methods were used: analysis and synthesis (to determine the safety components in the international rankings of countries in the world), comparative analysis, comparison (to determine the similarities and differences in the Top-10 most and least safe countries in the world for traveling and running a tourist business according to various international ratings), graphic and tabular methods (for a visual representation of statistical material).*

Results. *Methodologies and approaches to measuring security and protection in international tourism proposed by the World Economic Forum and Institute for Economics & Peace are considered. The calculation methodology, description and sources of the “Safety and Protection” and “Health and Hygiene” indicators of The Travel & Tourism Development Index are given. The 10 most and least safe and reliable countries in the world to travel to in terms of “Safety and security” and “Health and hygiene” have been identified and analyzed. The methodology for calculating The Global Peace Index is given. In order to assess the safety of tourist travel and conducting tourist business in one or another state of the world, a description of the evaluation criteria and the definition of indicators that allow calculating the components of “Ongoing internal and international conflicts” and “Public safety” have been carried out. The 10 most and least peaceful countries according to the specified components were determined and analyzed. Fluctuations in the positions of the countries of the world on the four security components of The Travel & Tourism Development Index and The Global Peace Index ratings are clearly depicted and analyzed.*

Key words: *security, international tourism, global indices, rating, security of tourist travel.*

Надійшла до редакції 17.06.2022